

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 224/2020
15.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Звездана Бубало, адвокат из ..., против туженог ББ, одговорног уредника дневних новина – штампаног медија „АЛО“ из Београда, чији је пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из ..., ради исправке информације, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 107/19 од 04.07.2019. године, у седници већа одржаној 15.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 107/19 од 04.07.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 290/15 од 18.01.2019. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да без накнаде и без коментара, најкасније у другом наредном броју дневних новина „АЛО“, од правноснажности пресуде, објави исправку информације која се тиче тужиле, садржане у тексту објављеном на страни 4. дневних новина – штампаног медија „АЛО“ број ... од ... 2015. године, под насловом „...“, и поднасловом „...“, тако да исправка информације гласи: „У дневном листу „АЛО“ од ... 2015. године, објављена је у оквиреном тексту на страни 4. под насловом „...“, и поднасловом „...“, потписан иницијалима новинара ВВ., информација којом су пренете речи ГГ, председника Синдиката „Слога“, која се односи на АА из ..., а која је повредила њено право односно интерес, јер није истина да је она као председница Управног одбора Дома здравља у ... самоиницијативно донела одлуку да се директору др ДД и његовом заменику др ЂЂ увећају плате за 30 одсто за март, април и мај“, а уколико тужени не објави исправку информације у другом наредном броју дневних новина „АЛО“ од правноснажности пресуде, обавезује се тужени да тужилци исплати 20.000,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу у ком је тражено, да се обавезе тужени да без накнаде и без коментара, најкасније у другом наредном броју дневних новина „АЛО“, од правноснажности пресуде, објави исправку информације која се тиче тужиле, садржане у

тексту објављеном на страни 4. дневних новина – штампаног медија „АЛО“ број ... од ... 2015. године, под насловом „...“, и поднасловом „...“, тако да исправка информације гласи: „и није истинито да постоји сумња да сам ову установу оштетила за пола милиона динара, као и да није истинито да сам незаконито повећала плате, јер сам ја учествовала у доношењу одлука за увећање плата ДД и ЂЂ, по њиховом захтеву, као један од 5 чланова Управног одбора у свему по поступку који је прописан законом и одредбама члана 25. и 26. Статута Дома здравља и Колективном уговору за ову установу, а по финансијском извештају да су остварени сопствени приходи Дома здравља који то омогућују и да није истина да сам ову установу оштетила за пола милиона динара“, под претњом плаћања тужиљи новчаног износа од 100.000,00 динара за случај необјављивања, као и да суд обавезе туженог да уколико не објави исправку информације исплати тужиљи 80.000,00 динара, као разлику од траженог износа од 100.000,00 динара до досуђеног од 20.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени, одговорни уредник штампаног медија - дневних новина „АЛО“, да по правноснажности пресуде исту објави без коментара и одлагања о свом трошку, а најкасније у другом наредом броју дневне новине „АЛО“, од дана правноснажности пресуде, под претњом плаћања судских пенала од 100.000,00 динара тужиљи, ако поступи супротно овој пресуди. Ставом четврти изреке, утврђено је да је повучена тужба тужиље против туженог ББ из ..., у делу у ком је тражила накнаду штете због повреде части и угледа. Ставом петим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 107/19 04.07.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе странака и првостепена пресуда је потврђена у ставу првом, у ставу другом, у ставу трећем и у ставу петом изреке. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда, у одбијајућем делу, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију. Трошкове састава одговора на ревизију и судске таксе за одговор на ревизију је тражио и определио.

Испитијући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП у вези члана 403. став 2. тачка 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14 и 87/18) и члана 126. став 1. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“, бр. 83/14, 58/15, 12/16), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиље није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП на коју се указује у ревизији, с обзиром да у поступку пред другостепеним судом одлука није донета након одржане расправе пред тим судом, док битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, не представља прописан разлог за изјављивање ревизије чланом 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, на ком је заснована побијана одлука, у Дневном листу „Ало“ од ... 2015. године, на страни 4., објављен је чланак са насловом „...“ и поднасловом „...“, садржине: „...!“. Синдикат „Слога“ Дома здравља у ..., поднео је кривичну пријаву против АА, председнице Управног одбора те установе, због сумње да ју је оштетила за 500.000,00 динара. ГГ, председник тог синдиката, каже за „АЛО“, да је АА самоиницијативно донела одлуку да се директору др ДД и његовом заменику др ББ увећају плате за 30% за март, април и мај – Поднели смо кривичну пријаву јер је АА незаконито повећала плате, више пута смо је упозоравали на то да нема пара за раднике и менаџмент, као и да се свако увећање плата коси са интересима наше здравствене установе Она се оглушила о све што смо јој ми рекли - каже ГГ ... С друге стране, др ДД, директор Дома здравља ..., каже за „АЛО“ да није обавештен о кривичној пријави против тужиље, нити му се било ко од чланова Синдиката „Слога“ обраћао у вези са том темом. Синдикат злоупотребљава своја права и не желим то да коментаришем, изјавио је ДД...

Одлукама Управног одбора Дома здравља ... од 26.03.2015. године и 28.05.2015. године, вд директору Дома здравља ... проф др ДД и заменику директора др ЋЋ увећане су зараде за март, април и мај 2015. године у износу од 30%. Наведене одлуке су донете на Седници Управног одбора одржане 26.03.2015. године, 27.04.2015. године и 28.05.2015. године, којима је поред осталих, присуствовала тужиља, као председник Управног одбора, а на седници одржаној 28.05.2015. године, присуствовао је и ГГ, председник Синдиката „Слога“. Дана 24.06.2015. године Синдикална организација „Слога“ Дома здравља ... поднела је кривичну пријаву против тужиље због кривичног дела злоупотребе одговорног лица као председника Управног одбора Дома здравља, која је касније након провере навода од стране надлежних органа и објављивања спорног текста одбачена.

Информације су преузете са сајта Синдиката „Слога“, из објављеног званичног саопштења председника тог синдиката ГГ поводом одлуке Управног одбора Дома здравља Крагујевац о повећању плата и подношењу кривичне пријаве синдиката тим поводом против тужиље као председника Управног одбора. Пре објављивања аутор је ступила у контакт са ГГ, од кога је добила изјаву да је тачно оно што је објављено на сајту, везано за увећање зарада и активност тужиље као председника Управног одбора, с тим да јој је појаснио да је у питању додела стимулација. Контактан је и директор Дома здравља у ..., који је изјавио да синдикат злоупотребља своја права. Пре него је објављен спорни чланак тужиљу нико није контактирао, нити је објављен деманти, који је тражила захтевом од ...2015. године. Тужиља не спори постојање кривичне пријаве ни тачност садржине њених навода на начин на који су објављени на сајту синдиката.

Тужени ББ је одговорни уредника штампаног медија у коме су објављене информације које су предмет захтева за исправку. Тужиља је објављеним информацијама учињена препознатљивом као председник Управног одбора односног дома здравља, уз навођење имена и презимена.

Тужиља тужбом тражи, исправку информација објављених спорних текстом „да постоји сумња да је установу оштетила за пола милиона динара“, као и „да је самоиницијативно и незаконито повећала плате“, тврдећи да су тако објављене

информације неистините и непотпуне. Према утврђењу, објављена информација да је тужиља као председница Управног одбора Дома здравља у ... „самоиницијативно донела одлуку о повећању плата“ није истинита, па је у односу ту информацију правноснажно одлучено усвојањем захтева тужиље за исправку.

У односу на захтеве за исправку објављених информација „да постоји сумња да је установу оштетила за пола милиона динара“, као и „да је незаконито повећала плате“, нижестепени судови су правилном применом одредби Закона о јавном информисању и медијима, одлучили одбијањем захтева, налазећи да се ради о истинитим, потпуним и верно пренетим информацијама.

Ревизија неосновано побија правилност примене материјалног права у наведеном побијаном делу у погледу примене члана 84 Закона у вези члана 9 и 73. Закона о јавном информисању и медијима. Према Закону о јавном информисању и медијима (ЗЈИМ) право на исправку припада лицу чије су право или интерес повређени неистинитом, непотпуним или нетачно пренетом информацијом, које може тужбом захтевати да суд одговорном уреднику нареди да, без накнаде, објави исправку те информације као неистините, непотпуне или нетачно пренете, при чему се у парници ради објављивања исправке расправља о неистинитости, непотпуности или нетачности пренете информације (члан 84 став 1. и 2. Закона). Својство информације, као истините, потпуне и верно пренете информације одређује примењени стандард дужне новинарске пажње пре њиховог објављивања и ближе је одређен чланом 9. ЗЈИМ, који прописује да су уредник и новинар дужни да са пажњом примереном околностима, пре објављивања информације која садржи податке о одређеној појави, догађају, или личности, провере њено порекло, истинитост и потпуност, као и да преузете информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно и потпуно. Стандард дужне новинарске пажње цени се зависно од околности сваког конкретног случаја, јер је реч о поступању по правилима новинарске струке, а не о критеријумима судског утврђивања истине. Истовремено, ЗЈИМ садржи изричиту забрану повреде претпоставке невиности у члану 73., који прописује да у циљу заштите људског достојанства, као и независности, угледа и непристрасности судства, нико се у медију не сме означити учиниоцем кажњивог дела, односно огласити кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда.

У конкретном случају, објављене информације „да постоји сумња да је тужиља установу оштетила за пола милиона динара“, као и „да је незаконито повећала плате“, представљају дословно пренете наводе са званичног саопштења Синдиката „Слога“ објављеног на сајту те синдикалне организације, без додатних коментара и придруживања тврдњи новинара, као аутора. У саопштењу стоји да је исто објавио ГГ председник синдиката у име синдикалне организације. Саопштење садржи наводе о садржини кривичне пријаве коју је синдикат поднео против тужиље - „... да постоји сумња да је тужиља установу оштетила за пола милиона динара“, који су праћени наводима о изнетом мишљењу председника синдиката ГГ о томе који су разлози били повод њеног подношења - „... незаконито повећала плате“. Пре објављивања, провера ових навода вршена је контактирањем ГГ лично, који је потврдио њихову аутентичност и тачност, па су му исти спорним текстом оправдано приписани као именованом извору. Ради се о кредибилном извору, који је по позицији председника у синдикалној организацији, исту представљао, те свакако имао непосредна и поуздана сазнања о њеним активностима, као и активностима

Управног одбора на седницама којим је председавала тужила. Испоштован је и принцип да се чује друга страна, будући да се објављене информације односе на трошење буџетских средстава Дома здравља ..., као установе, коју представља директор те установе. Садржином његове изјаве, није изричито оспорено постојање поднете кривичне пријаве синдиката против тужиле и њене садржине.

Није повређена ни претпоставка невиности из члана 73. ЗЈИМ, на шта ревизија неосновано указује. Подаци садржани у објављеним информацијама, да је тужила оштетила установу за пола милиона динара и да је одлука о повећању плата била незаконита нису изнети као поуздани, већ су исказани на нивоу сумње, са јасном резервом у погледу постојања одговорности тужиле. Ради се о верно пренетој садржини кривичне пријаве и изнетом мишљењу именованог извора у контексту разлога који су били повод синдиката за њено подношење.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда, објављене информације „да постоји сумња да је тужила установу оштетила за пола милиона динара“, као и „да је незаконито повећала плате“ (као председник Управног одбора наведене установе) су истините, потпуне и верно пренете са аспекта ЗЈИМ, јер су пре објављивања проверене са дужном пажњом у смислу члана 9 ЗЈИМ и уз поштовање забране повреде претпоставке невиности. Објављивање таквих информација је оправдано интересом јавности, с обзиром на озбиљност теме којим се текст бави, а јавна улога медија остварена. Стога је захтев за исправку у наведеном делу правилно одбијен нижестепеним одлукама применом члана 84. ЗЈИМ.

Правилно је одбијен и захтев у преосталом делу којим је изнет коментар тужиле у погледу њеног личног става о законитости донете одлуке Управног одбора, јер садржински и по облику не представља вредносно једнаку реакцију тужиле, као овлашћеног лица, будући да је усмерен на дематовање, а не на исправку објављене информације, па у наведеном делу нема законских услова за објављивање исправке сагласно захтеву тужиле, применом члана 96. ЗЈИМ.

Правилно је примењен и члан 93 ЗЈИМ, када је преко досуђеног до траженог износа од 100.000,00 динара на име судских пенала, у односу на правноснажно усвојен део захтева за исправку, захтев на име судских пенала одбијен као превисоко постављен.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП одлучано је као у ставу првом изреке.

Захтев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију одбијен је на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер се не ради о трошковима потребним ради вођења ове парнице, па је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић